

A. PHẦN MỞ ĐẦU.

I. Lý do.

Sinh học là một môn học giúp học sinh có những hiểu biết khoa học về thế giới sống, kể cả con người trong mối quan hệ với môi trường, có tác dụng tích cực trong việc giáo dục thế giới quan, nhân sinh quan nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống, vì vậy môn sinh học trong trường phổ thông có khả năng tích hợp rất nhiều nội dung trong dạy học, trong đó việc tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường là một vấn đề quan trọng trong hoạt động dạy học.

Hiện nay như chúng ta đã biết môi trường đang bị huỷ hoại nghiêm trọng, gây nên sự mất cân bằng sinh thái, sự cạn kiệt các nguồn tài nguyên ảnh hưởng tới chất lượng cuộc sống. Một trong những nguyên nhân cơ bản gây nên tình trạng trên là do tiến trình công nghiệp hoá, sự yếu kém về khoa học xử lý chất thải, sự thiếu ý thức, thiếu hiểu biết của con người.

Giáo dục bảo vệ môi trường là một vấn đề cấp bách có tính toàn cầu và là vấn đề có tính khoa học, tính xã hội sâu sắc. Đặc biệt vấn đề này rất cần thiết cho các em học sinh - những chủ nhân tương lai của đất nước. Làm thế nào để hình thành cho các em ý thức bảo vệ môi trường và thói quen sống vì một môi trường xanh - sạch - đẹp.

Ngày nay vấn đề ô nhiễm môi trường, phá vỡ cân bằng sinh thái đã là vấn đề quan tâm chung của nhân loại. Vì vậy, người ta coi vấn đề bảo vệ môi trường là một trong các "vấn đề toàn cầu".

Nguyên nhân gây ra ô nhiễm môi trường đã được xác định chủ yếu là do các hoạt động của con người như: Chặt phá rừng, sản xuất công, nông nghiệp, giao thông vận tải, sinh hoạt, dân số tăng nhanh, do các phong tục tập quán của người dân như đốt nương làm rẫy, canh tác, việc săn bắt động vật hoang dã, tình trạng khai thác tài nguyên khoáng sản bừa bãi... đã ảnh hưởng tiêu cực đến môi trường sống trên Trái Đất gây mất cân bằng sinh thái, tài nguyên thiên nhiên ngày một cạn kiệt, ô nhiễm môi trường ngày càng trở nên trầm trọng đe dọa chất lượng cuộc sống, sức khỏe của con người; khí hậu toàn cầu đang thay đổi, hạn hán, lũ lụt, lỗ thủng tầng ôzôn, mất cân bằng sinh thái, làm tan băng, ... ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế của xã hội.

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

Là giáo viên, việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho các em học sinh. Những chủ nhân tương lai của đất nước qua các tiết dạy là một yêu cầu không thể thiếu trong quá trình dạy học. Vậy phải giáo dục như thế nào mới có hệ thống và hiệu quả. Tôi xin chọn : Sáng kiến kinh nghiệm:

“Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9 ”. Nhằm giúp quá trình dạy học tốt hơn.

II. Phạm vi đối tượng nghiên cứu.

- Áp dụng cho các bài ở môn sinh học 9 đặc biệt là phần II: Sinh vật và môi trường sinh học 9 Trường THCS Bản Bo.

- Đối tượng: học sinh trong giảng dạy và học tập môn sinh học 9 ở trường THCS Bản Bo.

III. Mục đích nghiên cứu.

- Nhằm định hướng cho HS hiểu và ý thức được một số vấn đề về môi trường đang được quan tâm hiện nay, có liên quan trực tiếp tới quá trình dạy và học môn Sinh học ở trường THCS Bản Bo.

- Giúp học sinh ham mê, yêu thích bộ môn sinh học.

- Tuyên truyền giáo dục nâng cao nhận thức và trách nhiệm bảo vệ môi trường, cải thiện và xây dựng môi trường xanh, sạch, đẹp.

- Đối với giáo viên : đẩy mạnh công tác "giáo dục môi trường", lồng ghép giáo dục môi trường một cách thuận lợi và thường xuyên.

IV. Điểm mới trong kết quả nghiên cứu.

- Định hướng cho HS hiểu và ý thức được một số vấn đề về môi trường đang được quan tâm hiện nay có liên quan trực tiếp tới quá trình học tập môn Sinh học.

- Làm rõ được vai trò của rừng đối với nhân loại nói chung và với cuộc sống của người dân địa phương nói riêng.

- Nêu lên các giải pháp bảo vệ rừng, phát triển rừng nhìn từ góc độ Sinh học (Bảo vệ hệ sinh thái, bảo vệ Tài nguyên thiên nhiên, chống sói mòn đất, hạn chế hiệu ứng nhà kính...). Bảo vệ nguồn nước, bảo vệ nguồn tài nguyên đất, bầu không khí....Tuyên truyền bảo vệ môi trường, giữ vệ sinh môi trường nơi ở, nơi làm việc, học tập...

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

- Giáo dục các em thành các tuyên truyền viên trong công tác bảo vệ môi trường.

B. PHẦN NỘI DUNG.

I. Cơ sở lý luận.

- Để thực hiện có hiệu quả việc tích hợp nội dung giáo dục bảo vệ môi trường, giáo viên cần xác định :

- Mục tiêu tích hợp.
- Nguyên tắc tích hợp.
- Nội dung, phương pháp, hình thức tích hợp.
- Địa chỉ tích hợp.

Tuy nhiên dù tích hợp nội dung nào trong giảng dạy người giáo viên cũng phải thực hiện nghiêm túc kiến thức cơ bản của môn học, không kéo dài thời gian trên lớp và làm nặng nề giờ học.

Đối với bài học mà toàn bộ nội dung có liên quan đến môi trường, ví dụ chương III và chương IV phần sinh vật và môi trường trong chương trình sinh học lớp 9. Đòi hỏi giáo viên và học sinh đều phải cập nhật thông tin thường xuyên thì nội dung bài học mới trở nên phong phú. Có nghĩa là giáo viên và học sinh cùng nói về môi trường.

II. Thực trạng nghiên cứu.

1. Về phía giáo viên.

- Hiện nay đa số giáo viên bỏ qua phần liên hệ thực tế là do một trong các lý do sau:

- + Không căn chuẩn thời gian các phần
- + Phần liên hệ được coi là phần phụ.
- + Giáo viên ít có kiến thức thực tế.

Thường ở thông tin này giáo viên bỏ qua vấn đề ô nhiễm môi trường hoặc chưa có kiến thức thực tế sinh động nên học sinh chưa ý thức được sự nghiêm trọng của ô nhiễm môi trường.

Theo cấu trúc chương trình SGK Sinh học nói chung và sinh học 9 nói riêng, phần có liên quan tới môi trường thường đưa vào mục cuối của bài nên người

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.
giáo viên hay chú tâm vào những nội dung chính của bài, nếu còn thời gian mới liên hệ đến phần cuối hoặc bỏ qua phần liên hệ thực tế cho các em.

Thông thường giáo viên chỉ thiết kế nội dung bài học theo SGK học sinh sẽ cảm thấy chán học vì học sinh hiện nay có rất ít kiến thức thực tế: SGK nói những gì thì học sinh biết điều đó hoặc giáo viên phải cung cấp thông tin. Từ đó dẫn tới việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho các em chưa đạt được hiệu quả cao.

Từ những lý do đó mà giáo viên chưa nâng cao được ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh. Vậy chúng ta cần phải tìm ra biện pháp để khắc phục vấn đề này.

2. Về phía học sinh.

- Thực trạng HS ít được tiếp xúc với thực tế nên chưa đánh giá hết mức độ ô nhiễm môi trường, còn thờ ơ trước sự ô nhiễm môi trường.

- Bản thân một số học sinh là tác nhân trực tiếp gây ô nhiễm môi trường. Minh chứng cho điều này là hiện nay các em vẫn còn xả rác bừa bãi, bẻ cây, bẻ cành và thờ ơ trước những hành động gây ô nhiễm môi trường

- Hiện nay đa số học sinh THCS Bản Bo chưa có kỹ năng thu nhận thông tin từ các phương tiện thông tin đại chúng, từ thực tế làm vốn kiến thức để vận dụng kiến thức thực tế vào bài học. Vì vậy ý thức bảo vệ môi trường của học sinh là chưa cao.

- Đó chính là lí do thúc đẩy tôi tìm ra biện pháp khắc phục vấn đề này.

III. Các biện pháp đã tiến hành để giải quyết vấn đề.

1. Biện pháp chung.

1.1. Giáo viên có thể giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh ngay trong các hoạt động dạy của mình.

Nếu trong cấu trúc bài học nội dung có liên quan tới môi trường được đặt ở cuối mỗi bài nên chiếm một nội dung rất nhỏ trong bài, tuy nhiên người giáo viên nhất thiết không được coi là phần phụ mà dễ bỏ qua. Cần đưa vào mục tiêu giáo dục của bài. Giáo viên dẫn dắt gợi ý cho học sinh tự nói dựa trên hiểu biết của mình, sau đó giáo viên khuyến khích cho điểm đối với học sinh đưa ra những thông tin đúng ngoài SGK.

Ví dụ: Bài 53:Tác động của con người đối với môi trường - SGK Sinh học 9.

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

Giáo viên cho học sinh tự đọc thông tin tìm hiểu sự tác động của con người tới môi trường qua các thời kỳ phát triển của xã hội - học sinh sẽ hiểu được thời kì nguyên thủy môi trường ít chịu tác động của con người, thời kỳ xã hội nông nghiệp đã chịu sự tác động chủ yếu của con người do hoạt động phá rừng làm rẫy, xây dựng khu dân cư.....đặc biệt đến thời kỳ xã hội công nghiệp thì việc cơ giới hoá nông nghiệp, đô thị hoá....dẫn tới suy giảm môi trường.

Tiếp theo giáo viên yêu cầu học sinh tự tìm hiểu những hoạt động của cộng đồng dân cư nơi mình đang sống có ảnh hưởng tới môi trường như thế nào? Cuối cùng tìm ra các biện pháp bảo vệ và cải tạo môi trường tự nhiên.

Như vậy ta cứ tiến hành tích hợp ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh vào các bài học liên tục. Từ đó hình thành cho các em thói quen bảo vệ môi trường trước hết ở phương diện lý thuyết sau đó sẽ thành hành động cụ thể khi các em hiểu rõ vấn đề.

1.2. Định hướng phương pháp giảng dạy bài học có liên quan tới môi trường.

Để giảng dạy kiến thức có liên quan đến môi trường, giáo viên cần tích hợp một cách có hệ thống các kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường với kiến thức môn học thành nội dung thống nhất, gắn bó chặt chẽ với nhau dựa trên mối liên hệ lí luận và thực tiễn được đề cập trong bài học. Vì vậy kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường không phải muốn đưa vào lúc nào cũng được, mà phải căn cứ vào nội dung của bài học có liên quan với vấn đề môi trường mới có thể tìm chỗ thích hợp để đưa vào. Đối với môn Sinh học có thể áp dụng hai dạng khác nhau:

*** Dạng lồng ghép**

- Ở dạng này, các kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường đã có trong chương trình SGK và trở thành một phần kiến thức môn học. Trong SGK Sinh học 9 nội dung này có thể chiếm một vài chương.

Ví dụ: Chương I: Sinh vật và môi trường; Chương II: Hệ sinh thái; Chương III: Con người, dân số và môi trường; Chương IV: Bảo vệ môi trường.

Chiếm một mục, một đoạn trong bài học (lồng ghép một phần). Trong SGK Sinh học 9: Bài 29: Bệnh và tật di truyền ở người. Trong bài này ở mục III có các

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.
biện pháp để hạn chế bệnh và tật di truyền ở người: “*Đấu tranh chống sản xuất, thử, sử dụng vũ khí hạt nhân, vũ khí hoá học và các hành vi gây ô nhiễm môi trường. Sử dụng đúng cách các loại thuốc trừ sâu, thuốc diệt cỏ, thuốc chữa bệnh*”. Bài 30: Di truyền học với con người: trong bài này ở mục III có nêu lên hậu quả di truyền do ô nhiễm môi trường.

*** Dạng liên hệ**

- Ở dạng này các kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường không được đưa vào chương trình và SGK nhưng dựa vào nội dung bài học, giáo viên có thể bổ sung kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường có liên quan với bài học qua giờ lên lớp.

Trong SGK sinh 9 có nhiều bài có khả năng liên hệ kiến thức bảo vệ môi trường. Tuy nhiên, giáo viên cần xác định các bài học có khả năng lồng ghép và lựa chọn các kiến thức và vị trí có thể đưa nội dung giáo dục bảo vệ môi trường vào bài một cách hợp lí. Muốn làm được điều này đòi hỏi giáo viên phải luôn cập nhật các kiến thức về môi trường.

Để giảng dạy kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường đối với môn Sinh học lớp 9 người giáo viên có thể vận dụng nhiều phương pháp khác nhau sao cho phù hợp mục tiêu bài học.

- Phương pháp tham quan, điều tra, khảo sát, nghiên cứu thực địa.
- Phương pháp thí nghiệm.
- Phương pháp khai thác kinh nghiệm thực tế để giáo dục.
- Phương pháp dạy học đặt và giải quyết vấn đề.
- Phương pháp tổ chức hoạt động nhóm của học sinh.
- Phương pháp hoạt động thực tiễn.
- Phương pháp nêu gương.

Trong đó dạy học hợp tác nhóm nhỏ có ưu thế rõ rệt vì khi đó học sinh được thảo luận tìm ra kiến thức một cách chủ động. Chúng ta có thể chia nhóm hoạt động, mỗi nhóm thực hiện một nội dung bài học bằng cách giao nhiệm vụ.

Ví dụ : Bài 54 và 55: Ô nhiễm môi trường - Sinh học 9.

Muốn thực hiện nội dung này ta giao nhiệm vụ hoạt động cho từng nhóm.

- Nhóm nói về ô nhiễm khí hậu.

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

- Nhóm nói về ô nhiễm nguồn nước....

Trong đó: Mỗi nội dung phải nêu được:

- Nguyên nhân.
- Biện pháp hạn chế.
- Liên hệ bản thân

Sau đó nhóm trình bày, nhóm khác nhận xét bổ sung và cho điểm.

Song để thực hiện được nội dung này yêu cầu người giáo viên phải có vốn kiến thức thực tế và biết cách tổ chức hoạt động và giao nhiệm vụ trước cho học sinh

1.3. Tích hợp kiến thức bảo vệ môi trường dưới các dạng trò chơi.

Để thay đổi hình thức dạy - học cho học sinh đỡ nhàm chán (đặc biệt đối với phần sinh thái và môi trường sinh học 9) thì ta nên sử dụng phương pháp này:

Ví dụ: Bài 58: Sử dụng hợp lý tài nguyên thiên nhiên - Sinh học 9

Bài này gồm 3 nội dung: Sử dụng hợp lý tài nguyên đất.

Sử dụng hợp lý tài nguyên nước.

Sử dụng hợp lý tài nguyên rừng.

Giáo viên giao nhiệm vụ cho các tổ về chuẩn bị các tình huống (mỗi tổ 1 tình huống, 1 nội dung) sau đó các tổ đưa ra tình huống sử dụng một loại tài nguyên nào đó và yêu cầu tổ khác giải quyết tình huống đó - xem sử dụng như thế đã hợp lý chưa, giải thích....

1.4. Tổ chức ngoại khoá trong giờ thực hành.

- Bản Bo thuộc vùng có hệ sinh thái đa dạng, trong những năm gần đây dưới sự tác động của con người môi trường tại đây có nhiều thay đổi cả tích cực và tiêu cực. Vì vậy tổ chức ngoại khoá cho học sinh đi đến những nơi có thay đổi tích cực, tiêu cực là một dịp để các em nắm chắc nội dung bài học, từ đó tìm ra phương pháp bảo vệ môi trường hiện tại và tương lai.

2. Biện pháp cụ thể

2.1. Xác định phương pháp giảng dạy bài học có liên quan tới môi trường.

Đối với học sinh THCS, cần giáo dục ý thức quan tâm đến môi trường, trang bị cho các em những hiểu biết và kỹ năng cần thiết để các em có khả năng sử lý một số vấn đề môi trường cụ thể.

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

Việc lựa chọn phương pháp để giáo dục bảo vệ môi trường một mặt phụ thuộc vào môn học, mặt khác phụ thuộc vào điều kiện cụ thể của nhà trường.

Ví dụ: Bài 54 - 55: Ô nhiễm môi trường - Sinh học 9

Để thực hiện nội dung bài học này thì giáo viên phải giao nhiệm vụ cho học sinh kẻ bảng 55 (trang 168) vào vở bài tập.

- Mỗi tổ chuẩn bị : Suu tập tranh ảnh về ô nhiễm môi trường về các nội dung:

- + Ô nhiễm không khí
- + Ô nhiễm nguồn nước.
- + Ô nhiễm thuốc bảo vệ thực vật, hoá chất.
- + Ô nhiễm do chất thải rắn.
- + Ô nhiễm do chất phóng xạ.
- + Ô nhiễm do các tác nhân sinh học.
- + Ô nhiễm do hoạt động tự nhiên, thiên tai.
- + Ô nhiễm tiếng ồn.

Hoạt động 1: Ô nhiễm môi trường là gì ?

- Giáo viên yêu cầu các tổ báo cáo kết quả của tổ theo phần chuẩn bị . ? Nhận xét hiện tượng gì trong các tranh, ảnh? ? Ô nhiễm môi trường là gì ? ? Nguyên nhân gây ô nhiễm ? ? Kể tên một số môi trường bị ô nhiễm ?	- HS các tổ báo cáo - Học sinh tự khái quát thành khái niệm.
--	---

Kết luận.

Ô nhiễm môi trường là hiện tượng môi trường tự nhiên bị bẩn, đồng thời các tính chất vật lý, hoá học, sinh học của môi trường bị thay đổi gây tác hại tới con người và các sinh vật khác.

Nguyên nhân:

- + Do con người
- + Do tự nhiên

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

Hoạt động 2: Các tác nhân chủ yếu gây ô nhiễm và các biện pháp hạn chế gây ô nhiễm môi trường.

- Yêu cầu HS thảo luận theo nhóm + Tổ 1: Ô nhiễm không khí và chất phóng xạ. + Tổ 2: Ô nhiễm nguồn nước và các tác nhân sinh học. + Tổ 3: Ô nhiễm do hoá chất và thuốc bảo vệ thực vật. Ô nhiễm do thiên tai và lũ lụt. + Tổ 4: Ô nhiễm do chất thải rắn. Ô nhiễm tiếng ồn. - Giáo viên yêu cầu đại diện 4 nhóm, mỗi nhóm 2 HS thi giữa các nhóm hoàn thiện phiếu học tập: + Nguyên nhân gây ô nhiễm. + Biện pháp hạn chế ô nhiễm + Liên hệ - Yêu cầu các nhóm nhận xét, bổ sung. - Giáo viên nhận xét và cho điểm đội thắng và có nhiều đáp án đúng. ? Chúng ta đã làm gì để hạn chế ô nhiễm môi trường	- Học sinh làm việc theo nhóm. - Thảo luận các nội dung. + Nguyên nhân gây ô nhiễm. + Biện pháp hạn chế ô nhiễm. + Liên hệ bản thân. - Đại diện từng nhóm thi hoàn thị bảng - Nhóm khác nhận xét bổ sung.
---	---

Kết luận: Bảng 55. Các biện pháp hạn chế ô nhiễm SGK- 168.

Các loại ô nhiễm	Tác nhân gây ô nhiễm	Biện pháp hạn chế
1. Ô nhiễm không khí	- Khí thải từ hoạt động công nghiệp và sinh hoạt.	a,b,d,e,g,i,k,l,m,o

2. Ô nhiễm nguồn nước	- Nước thải từ hoạt động công nghiệp và sinh hoạt, xác chết động thực vật, rác thải đổ ra sông...	c,d,e,g,i,k,l,m,o
3. Ô nhiễm do thuốc bảo vệ thực vật, hoá chất.	- Thuốc bảo vệ thực vật: Trừ sâu, diệt cỏ, nấm....	g,k,l,n
4. Ô nhiễm do các chất phóng xạ.	- Các chất phóng xạ: Công trường khai thác chất phóng xạ, nhà máy điện nguyên tử.	d,e,g,h,k,l
5. Ô nhiễm do chất thải rắn.	Chất thải rắn: Cao su, nhựa hư hỏng.....	g,k,l
6. Ô nhiễm do sinh vật gây bệnh.	- Sinh vật gây bệnh: Xác chết, phân rác....	c,d,e,g,k,l,m,o
7. Ô nhiễm do hoạt động tự nhiên, thiên tai.	- Do hoạt động núi lửa, lũ lụt.	g,k
8. Ô nhiễm tiếng ồn	- Do các nhà máy, phương tiện giao thông.	g,c,k,o,p

2.2. Tích hợp kiến thức bảo vệ môi trường dưới dạng các trò chơi, hội thi tìm hiểu.

Các trò chơi, hội thi tìm hiểu có ý nghĩa hết sức to lớn trong việc hình thành ý thức bảo vệ môi trường vì:

- Gây hứng thú cho HS khi nghiên cứu vấn đề về BVMT.
- Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh đối với những vấn đề về BVMT.
- Giúp học sinh mở rộng và nâng cao kiến thức về BVMT.
- Phát triển khả năng giao tiếp, khả năng làm việc hợp tác nhóm nhỏ.
- Hình thành khả năng tự học, tự nghiên cứu.

Để tổ chức giáo dục BVMT dưới hình thức này giáo viên cần tuân thủ các bước sau đây:

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

- Bước 1: Xác định tên chủ đề.
- Bước 2: Xác định mục tiêu, nội dung.
- Bước 3: Xác định thời gian, địa điểm.
- Bước 4: Thành lập nhóm giám khảo
- Bước 5: Tuyên truyền phát động trò chơi, hội thi.
- Bước 6: Thiết kế chương trình.
- Bước 7: Chuẩn bị cơ sở vật chất - thiết bị
- Bước 8: Tiến hành trò chơi, hội thi.
- Bước 9: Tổng kết, rút kinh nghiệm.

Ví dụ: Dạy bài 58: Sử dụng hợp lí tài nguyên thiên nhiên

- Mục II.3: Sử dụng hợp lí tài nguyên rừng
- GV tổ chức cho HS chơi trò chơi: “Làm thế nào để bảo vệ rừng”
- Ý nghĩa của trò chơi: Bảo vệ rừng là trách nhiệm của mọi người
- GV chọn 12 HS: đóng các vai (giấy A₄ , viết chữ rồi dán lên trước ngực
- + Cán bộ kiểm lâm: 3 HS
- + Thợ săn: 2 HS
- + Người khai thác gỗ lậu: 2 HS
- + Người buôn gỗ lậu: 2 HS
- + Người dân địa phương: 2 HS
- + Thầy lang: 1 HS
- GV chuẩn bị 100 chiếc kẹo: 20 màu đỏ tượng trưng cho các loại gỗ quý, 20 chiếc màu xanh tượng trưng cho động vật sống trong rừng, 20 chiếc màu trắng tượng trưng cho đất rừng, 20 cái vàng tượng trưng cho dược liệu, 20 chiếc màu tím tượng trưng cho các lâm sản khác.
- Xếp kẹo rải rác trên bàn giáo viên và bàn thứ nhất của HS
- + Các cán bộ kiểm lâm cố gắng giữ không cho số kẹo (rừng) mất đi; những người khác tìm cách để lấy kẹo càng nhiều càng tốt
- + Trò chơi diễn ra khoảng 3 – 5 phút.
- Thảo luận:
 - + Cán bộ kiểm lâm có thể giữ vẹn toàn số kẹo (rừng) không ?

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

+ Để có thể giữ vẹn toàn số kẹo (rừng) người kiểm lâm cần sự hỗ trợ của ai ?

+ Những người hỗ trợ cần phải làm gì để giúp người kiểm lâm có thể giữ vẹn toàn số kẹo (rừng) ?

Ví dụ: Dạy bài 62: Thực hành vận dụng luật bảo vệ môi trường vào việc bảo vệ môi trường ở địa phương (Sinh học 9)

Hoạt động 1: Giáo viên nêu mục tiêu và yêu cầu bài học

Hoạt động 2: Tổ chức thực hành.

- Giáo viên chia học sinh làm 4 tổ.

- Giao nhiệm vụ cho mỗi tổ.

+ Tổ 1: Thảo luận nội dung: Không đổ rác bừa bãi gây mất vệ sinh.

+ Tổ 2: Thảo luận nội dung: Không gây ô nhiễm nguồn nước.

+ Tổ 3: Thảo luận nội dung: Không sử dụng phương tiện giao thông cũ nát

+ Tổ 4: Thảo luận nội dung: Không sử dụng thuốc nổ để đánh bắt cá.

- Giáo viên yêu cầu mỗi tổ đưa ra các tình huống có vấn đề trong nội dung của tổ và chuẩn bị giải quyết tình huống của các tổ còn lại.

- Giáo viên cho học sinh bốc thăm để đưa tình huống của các tổ và giải quyết tình huống ở các tổ.

Hoạt động 3: Học sinh tiến hành thảo luận.

Hoạt động 4: Đại diện các nhóm đưa ra tình huống và giải quyết tình huống theo sự sắp xếp bốc thăm.

- Ví dụ một số câu hỏi bốc thăm:

? Em xử lý như thế nào khi gặp người đổ rác bừa bãi, Sử dụng thuốc nổ đánh cá ở địa phương ?

Hoạt động 5: Đánh giá.

- Giáo viên cho học sinh đánh giá chéo giữa các tổ và cho điểm.

- Giáo viên đánh giá và cho điểm các tình huống.

- Kết quả đưa tình huống và giải quyết tình huống là nội dung của bài học.

2.3. Tăng cường ngoại khoá thực tế trong giờ thực hành, hướng dẫn học sinh thu thập thông tin thực tế

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

Ví dụ : Đề dạy bài 56 - 57: Tìm hiểu tình hình môi trường địa phương (SGK Sinh học 9)

Giáo viên chọn địa điểm gần trường trước 2 ngày sau đó thông báo cho học sinh chuẩn bị về phương tiện, vật dụng cần thiết, hướng dẫn cho học sinh kẻ một số biểu bảng cần thiết như:

Bảng 1

Nhân tố vô sinh	Nhân tố hữu sinh	Hoạt động của con người trong môi trường.

Bảng 2

Các nhân tố gây ô nhiễm	Mức độ ô nhiễm	Nguyên nhân gây ô nhiễm	Đề xuất biện pháp khắc phục

Sau đó đến giờ thực hành giáo viên yêu cầu học sinh chia nhóm, quan sát, thảo luận nhóm tự tìm đáp án điền vào bảng.

Trong quá trình thực hành bằng kiến thức thực tế học sinh cảm nhận được vai trò của việc bảo vệ môi trường tại địa phương nói riêng và trên toàn cầu nói chung trong giai đoạn hiện nay.

IV. Hiệu quả của sáng kiến kinh nghiệm .

Sau khi thực hiện nội dung này đối với học sinh khối 9 tại trường THCS Bản Bo giai đoạn học kỳ II năm học 2010 - 2011 tôi đã thu được kết quả như sau:

Đầu học kỳ II:

Lớp	SS	Ý thức bảo vệ môi trường của học sinh					
		Tốt		Trung bình		Kém	
		SL	%	SL	%	SL	%
9A	38	9	23,7	18	47,4	11	28,9
9B	37	7	18,9	13	35,1	17	46
Tổng	75	16	21,3	31	41,3	28	37,3

Giữa học kỳ II

Lớp	SS	Ý thức bảo vệ môi trường của học sinh					
		Tốt		Trung bình		Kém	
		SL	%	SL	%	SL	%
9A	38	21	55,3	17	44,7	0	0
9B	37	18	48,6	19	51,4	0	0
Tổng	75	39	52	36	48	0	0

C. PHÂN KẾT LUẬN

I. Những bài học kinh nghiệm.

Bằng thực tế giảng dạy và nghiên cứu sự thay đổi của chương trình và sách giáo khoa, kết hợp áp dụng các phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực hoá hoạt động học tập của học sinh năm học 2010 - 2011 tôi đã mạnh dạn áp dụng sáng kiến trên trong kế hoạch giảng dạy của mình, kết hợp với các giáo viên bộ môn khác, cùng thống nhất áp dụng sáng kiến trên vào công tác giảng dạy ở đơn vị trường, tôi nhận thấy có nhiều hiệu quả tốt.

Đối với HS từ chỗ các em chưa có ý thức bảo vệ môi trường, thờ ơ trước sự ô nhiễm môi trường đến ý thức tốt trách nhiệm của mình trước cộng đồng trong việc chung tay bảo vệ môi trường, bảo vệ hành tinh của chúng ta như : đổ rác đúng nơi quy định, vệ sinh chuồng trại, nhà ở, trường học, trồng, chăm sóc và bảo vệ cây xanh. Trên cơ sở đó nhen nhóm dần cho học sinh lòng ham mê, yêu thích bộ môn - giúp cho thầy cô giáo định hướng nghề nghiệp cho các em học sinh khi còn trên ghế nhà trường, đồng thời các em cũng là các tuyên truyền viên ở gia đình, bản làng.

Đối với giáo viên tự tìm tòi, nghiên cứu học hỏi kiến thức có liên quan đến vấn đề ô nhiễm môi trường đặc biệt là kiến thức thực có liên quan ở tại địa phương, trong nước và trên thế giới, và ý thức được tầm quan trọng của công tác giáo dục bảo vệ môi trường cho HS, là một trong những biện pháp hữu hiệu và có tính bền vững nhất trong các biện pháp để góp phần thực hiện mục tiêu bảo vệ môi trường .

II. Ý nghĩa của sáng kiến kinh nghiệm.

- Tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ Môi trường cho học sinh khối 9 là góp phần hình thành thái độ, hành vi ứng xử, quan niệm đạo đức, ý thức sống có trách

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.
nhiệm trước cộng đồng của các em học sinh trước xu thế phát triển của thời đại về môi trường

III. Khả năng vận dụng, triển khai.

- Giáo viên và học sinh dễ dàng tìm hiểu về tình trạng ô nhiễm môi trường qua các phương tiện thông tin đại chúng (sách báo, tivi, internet, các môn học khác, qua thực tế địa phương...)

- Học sinh có thể dễ dàng hình thành những thói quen, hành động cụ thể để bảo vệ môi trường sống, làm việc, học tập như không vứt rác bừa bãi...

- Học sinh đỡ nhàm chán trong việc học tập, ham tìm hiểu về môi trường.

IV. Những kiến nghị đề xuất.

- Đối với Phòng giáo dục nên trích kinh phí từ các nguồn thu tạo điều kiện nối mạng Internet, máy ảnh để giáo viên, học sinh có thể cập nhật thông tin thường xuyên giúp bài giảng sinh động, tạo hứng thú học tập cho học sinh.

- Cung cấp sách báo cho học sinh để học sinh nắm bắt được các thông tin về môi trường.

- Đối với nhà trường cần tạo điều kiện để cho giáo viên, HS được đi tham quan, học hỏi kinh nghiệm, học tập nâng cao hiểu biết về môi trường.

- Đối với giáo viên cần tích cực học hỏi nâng cao kiến thức đặc biệt là kiến thức thực tế về môi trường, tìm hiểu qua các phương tiện thông tin đại chúng, Internet, trong quá trình giảng dạy cần tích hợp kiến thức giáo dục môi trường thông qua các phần của bài.

- Đối với HS cần tích cực học hỏi, thu nhận thông tin từ mọi phương tiện, từ thực tế làm vốn kiến thức để vận dụng kiến thức thực tế vào bài học.

- Đề tài này tôi đã cố gắng trình bày bằng kinh nghiệm của bản thân từ thực tế song nhất định không tránh khỏi thiếu sót. Tôi rất mong sự góp ý kiến của các thầy cô và đồng nghiệp đi trước quan tâm đến vấn đề này nhằm nâng cao chất lượng giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh THCS.

Người viết SKKN

Lò Văn Dong

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ngụ Văn Hưng – Phan Thị Lạc - Trần Thị Nhung – Phan Thị Hồng The, *Giáo dục bảo vệ môi trường trong sinh học Trung Học Cơ Sở*, Nhà xuất bản giáo dục 2008.
2. Nguyễn Quang Vinh - Vũ Đức Lưu - Nguyễn Minh Công – Mai Sỹ Tuấn. *Sinh học 9*. Nhà xuất bản Giáo dục 2006.
3. Nguyễn Đình Hòe - *Môi trường và phát triển bền vững*
4. Lê Thông - Nguyễn Hữu Dũng, *Dân số, tài nguyên, môi trường*,

MỤC LỤC

	Trang
1 A. PHẦN MỞ ĐẦU	1
2 I. Lý do	1
3 II. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu	2
4 III. Mục đích nghiên cứu.	2
5 IV. Điểm mới trong nghiên cứu.	2
6 B. PHẦN NỘI DUNG	3
7 I. Cơ sở lí luận	3
8 II. Thực trạng vấn đề nghiên cứu.	3
9 III. Các biện pháp đã tiến hành để giải quyết vấn đề.	4
10 IV. Hiệu quả sáng kiến kinh nghiệm.	13
11 C. PHẦN KẾT LUẬN	14
12 I. Những bài học kinh nghiệm.	14
13 II. Ý nghĩa của sáng kiến kinh nghiệm.	14
14 III. Khả năng ứng dụng và triển khai.	15
15 IV. Những kiến nghị, đề xuất.	15
16 TÀI LIỆU THAM KHẢO	16
17 MỤC LỤC	17

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

XÁC NHẬN CỦA HĐKH CẤP TRƯỜNG

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Xếp loại:

XÁC NHẬN CỦA HĐKH CỤM THI ĐUA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Xếp loại:

SKKN: Kinh nghiệm tích hợp kiến thức giáo dục bảo vệ môi trường trong tiết dạy sinh học 9.

XÁC NHẬN CỦA HĐKH PHÒNG GD&ĐT

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Xếp loại:

XÁC NHẬN CỦA HĐKH CẤP TRÊN

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Xếp loại: